

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 11. Epulabatur. Non vt peccatum arguitur, celebrare conuiuia, imo potest esse meritorium, vt multis patet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

dit, area conditione, vt illis vtantur eo modo, intentione tali, quali Rebecca, Sara, alique honeste p̄tate mulieres vtēbantur. Vobis permitto, vt vos splendidius ac festiuis ornentis, velut illae mulieres: *Sic enim aliquando. & sanctae mulieres, sperantes in D̄o, ornabant se, subiecta proprijs viris, sicut Sara.* Primum excolebant se mulieres illae sanctissimae, non diebus singulis, sed: *Aliquando.* In aliquibus, & ex aliquibus occasionibus, nuptiarum, festorum, conuiuiorum &c. Hoc elogium scribit Spiritus S. de Indith, quae vestes pretiosas, monilia, mitram, mammillaria, bullas &c. talibus habebat occasionibus praestituta, quae vocat: *Vestimenta iocunditatis suae,* quibus exterius data particulari occasione induebatur annis illis, quibus vixit viro suo coniugata, licet, interior vestis ordinaria cilicium fuerit absconditum. Nec singulis licitum diebus intueri capitis concinnos, sed: *Aliquando:* quoniam & hic in hoc epulo defectus arguitur: *Epulabatur quotidie splendide,* ita quoque quotidie: *Induebatur purpura & bysso.* Secundum; sit ornatus ille, vestiumque luxus ad dispositionem, & voluntatem mariti: *Ornabant se subiectae viris suis.* Nullos refragatur, quilibet sit coniugatae cultioribus indut vestimentis, aramen hoc ea tantummodo permittimus fiat intentione, qua coniugi suo satisfaciatur, proinde licetis erit talis ornatus cerussaque faciei, ad mariti sui voluntatem. Quocirca grauitet, nulla admissa ratione in oppositum arguuntur mulieres illae, quae in vestium cultu, ac pigmentis, nedum mariti sui non stant dispositioni, sed nec eorum studeat placere voluntati, quoniam saepe numero contra eorum se comunt, fucosue linunt, voluntatem, status sui ac conditionis praetergressae qualitatem.

Tertium: se eo modo componant, ornent, depingant, vt sit sicut ornatus corporis student exteriori, quo oculis placeant maritorum, ita quoque interioribus animam ornare, ac depingere studeant virtutum ornamentis, quae vestes praesentent exteriore, vt Dei placeant oculis, vt in quo praeter ceteris spei suae sacram anchoram de fixerunt. Hoc est: *Sperantes in D̄o ornabant se:* ita vt sicut (docente D. Ambrosio) corporis aures autem exornant auribus, ita aures animae obedientia fidei, diuinitque verbis; ac mariti suis componant exhibenda subiectione; deinde dum carnis brachietum armillas infringunt, annulos digitis, opera exercent caritatis, in Dei ac coniugis obsequium, familiae, ac filiorum

Indith. 10.

L. 1. de Abrahan.

beneficium. Quid plura; dum se supparis, thesauris ac strophis excolunt pretiosis ac mellionibus exterius, interius humilitate, patientia, mortificatione praefulgeant: dum capillaturam distorquent, sicutum corda dirigant ad diuina, ad caelestia: sicque omnes illae vestes ornatissimae illis erunt: *Vasa virtutis:* instrumenta virtutis, vt nondistertus exposuimus. Hac conditione liberam, vobis concedo, cum D. Ambrosio, facultatem corpus veltrum adorandi, vestes induendi molliores, inanes, armillas, monilia gestandi, imo & capillos torquendi.

§. II. Epulabatur. Non vt peccatum arguitur, celebrare conuiuia, imo potest esse meritum, vt in multis patet.

Vltimosed nec vt peccatum arguitur, id quod Christus de hoc epulone confirmat: quod: *Epulabatur quotidie splendide.* Ita concludit D. Greg. cui titulum praerigit: *De coniugis iustis & iniustis.* Hoc opinabatur Epulone, quod ille laudanda valde esse conuiuia, ac Deo maxime proximo gratia, quod S. Scripturae varijs probat exemplis. Maximi fecit Deus splendidum illud conuiuium, quo Abraham domi suae tres illos excepit peregrinos, quos tales esse non dubitauerat; quibus occidit vitulum saginatum: *Tria Graecis farinae sufficit commiseri, stertisque submeritis panes,* ac lautum intulit conuiuium. Tam Deo gratum illud epulum, vt in eis remuneracionem, illi addiderit, id quod maxime expolletur, nempe filium, Isaac. Hic similiter exegit a filio suo Esau; vt epulum suo pararet gultu gratissimum, vt super illud, loco gratiarum actionis, suam illi impetiret vltimam benedictionem, patrum institueret bonorum heredem ex alle, & familiae suae dotaret primogenitura: *Et benedixit sibi anima mea antiquam mortuam.* Respondet huic D. Gregorius & regulam quandam praescribit, quae in decreto continetur, nimirum, quando conuiuia ad amoris mutui confortationem instituntur, & charitatis vinculo se mutuo strictius deuincentem, ad festa in Dei obsequium celebranda, atque ex pluribus similibus occasionibus; nemo illa vt mala reprehendit, sed vt bona & laude digna commendat: *Conuiuia quae ex intentione impendenda charitatis sunt, recte sanctitas vestra in suis epistolis laudat.* Ex hoc laudat Spiritus S. filios Iob, septem numero, de quibus sic scribit: *Ibani filij eius & faciebant Iob conuiuium per annos vnusquisque in die suo, &*

10. 10.

10. 10.

10. 10.

10. 10.

mittentes vocabant tres sorores suas, ut comederent & biberent cum eis. Licet autem opinetur Origenes in hunc locum hoc semel per annum tantummodo conuississe, cum ille iudicaret immodicum ac reprehensibile, ut singulis diebus nouum ab ipsis institueretur conuiuium, concurrentibus presertim ad ea eorum sororibus, quæ cum essent puellæ domine ac vrbis primariæ, nemo facile crederet, quod diebus singulis per ciuitatem ad conuiuia confluerent. Atamen aperte satis indicat S. Scriptura tale singulis diebus conuiuium fuisse celebratum, in eo quod addit, quod illis uescantibus Iob Deo sacrificia li abbat, supplicans illos sua protegeret manu ac gratia, ne in peccata prolapsi Deum offenderent: *Sic faciebat Iob cunctis diebus.*

Vbi hoc primum occurrit notandum, quod Iob minime crederet in eo posse peccatum reprehendi, quod filij singulis diebus se inuuo ad epulas inuicem, si enim id credidisset, neutiquam permisisset. Secundum: uerebatur ne tam frequentia conuiuia sine peccato ac Dei iniuria celebrarentur, unde pro singulis diebus singulis Deo sacra faciebat: *Dicebant enim, ne forte peccauerint filij mei.* Vere namque plurimæ sunt criminum occasiones, quæ se tempore conuiuio offerunt (ut notat D. Greg.) detractionis, murmurations, libertatis, dissolutionis, & quod ex illis sequitur, ebrietatis. Deinde hæc conuiuia, demus fuisse quotidiana non ea tamen Spiritus Dei redarguit, nec Iob ea ut mala reijciebat, imo ut bona recipiebat: illis enim amor fouetur mutuus, uiuuntur animi concordēs, fraternæ exercetur societas, & ut quid amoris uehementis indicium ait propheta Nathan in illa parabola Dauidi proposita adultero, quod pauper ille, uia tantum ouicula diues, tanto illi amore afficiebatur, ut de pane eius comederet, de calice biberet: & ut significaret Dauid intimam cum viro quodam spiritus ac uoluntatis unionem, de illo sic ait: *Qui simul mecum dulces capebas cibos. Adde & propheta Abdiam: Viri facti sunt tui, uiri pacis tue, qui comedunt tecum.* Quando illa sunt intentione conuiuia, ab omnibus approbantur, ait D. Greg. cuius uerba uobis expono: *Tunc ueraciter ex charitate prodeunt, cum in eis nulla absentium uita mordetur, nullus ex irrisione reprehenditur, & non inanes in eis secularium negotiorum sabula, sed uerba lectionis sacra audiantur: cum non plus, quam necesse est, seruiatur corpori, sed solum eius infirmitas reficitur, ut ad uisum exercenda uirtutis habeatur.* Talia probantur Hieron. Bap. de Lamza Tom. II.

conuiuia filiorum Iob, sicut & illud quod Ioseph fratribus semel & bis instituit opiparum. Unde mihi persuadeo, quod furens in diabolus, illam fratrum non sustinens unitatem, adeo Spiritui S. gratiam: *Fratrum concordia.* Obtentam a Deo silos occidendi facultate, uelentes aggressus interemerit.

Summis exoritur laudibus S. pagina misericordem Tobiam de quo testatur, quod Ictis celebratoribus conuiuium instrueret geniale, uicinos cognatosque inuitans, quod partem quæ andæ solemnitatis Paschalis reputari posse iudicabat. Nec omittenda uidua Iudith. Quæ licet cunctos uitæ dies ieiunio consecraret, diebus tamen solemnioribus animum corpisque conuiuio recte ab apparatu. Ut iustam & honestam relaxationem, quam licet imitari, proponit D. Chryso. sumptuosum illud conuiuium quod Abraham instituit, in die ablationis Isaac filij sui, permittitur namque ratione festorum celebrare conuiuia, etiam ipsi corpori indulgere, fuitque probatissima illa patris benignissimi sententia, qui ad filij prodigi reditum magnificum instruxerat conuiuium, dum ait: *Epulari autem & gaudere oportebat, quia hic filius meus mortuus erat & reuixit.* Et quando Nathan propheta a Deo missus Dauidem regem redarguit commissi adulterij, in proposita parabola, hominem diuitem non accusauit, quod aduentantem peregrinum exceperit conuiuio, sed hoc, quod quasi rem supponit licitam ac honestam, sed quod ablatam per vim a paupere ouiculâ, ex ea epulas instruxerit peregrino, grauissima uero pauperi illatâ iniuriâ. Tandem in huius confirmationem, ut locum pulcherrimum adduco uerba illa, quibus olim Ioachim seu Iechoniam ex ore Dei grauitè reprehendit Hieremias, supplicium illi prædicens iam capiti eius immuens ignominiosum, *Pa-*

*ter tuus nunquid non comedit, & bibit, & fecit iudicium & iustitiam, tunc cum bene erat ei iudicauit causam pauperis & egerit in bonum suum. Numquid non ideo, quia cognouit me dicit Dominus? Tui uero oculi, & cor ad auaritiam, &c. Propterea, hæc dicit Dominus ad Ioachim filium Iosia Regem Iuda, non plangent enim uxor tua, uxor soror, non concrepabunt ei, &c. Sepultura autem sepelietur. Patrem habuerat Iosiam regem sanctissimum, ipse Spiritus S. calamo publicis encomijs exornatum, de quo sic prædicat amplissimè: *Memoria Iosia in compositionem odoris facta opus pigmentarij. In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, & ut musica in conuiuio uini.* Ille, inquit Deus, comedit & bibit, epulas instruxit regias, etiam*

etiam quas sacra celebrat Scriptura, nihilominus desolatis moribus ac genuina claruit probitate: quia eò illas modo celebravit, ut nemini gratus esset, nemini contumeliosus: *Comedit & bibit & fecit iudicium & iustitiam.*

D. AMBR.
l. de Naboth.
Ier. 41.
Rom. 4.

O diuitum conuiuia, exclamat (D. Amb.) pauperum sanguine redempta, tantaque iniustitia instituta, quanta illud de quo Nathan de David, furto per vim raptâ vnicâ ac clarissimâ pauperis oculo: operantium sudore apparatus, cui merces debita per nefas denegatur, ex famulorum composita salario non persoluto, ex ignore viri Ecclesiastici, ex bono nomine virginis honestissimâ, cui maleuolè detrahitur conuiuia, ex proximi carne & sanguine, velut conuiuium Achab, ex sanguine Naboth, cui vnicâ diripiuntur innocenti: *Ipsius mensa* (testatur D. Ambro.) *multorum pauperum constabat sanguine, & ipsius pocula multorum, quos ad laqueum coegerat, rubebant crimine.* Huic quoque proposito cõsequenter expendit conuuium illud Hierodis lautissimam, eius capitis impendio persolutam, quo mundus nullum colebat sacerdotium; Ioannem Baptistam intelligo. Talis quoque damnatur cœna Regis Baltasar, non toleranda sacrorum vasorum Dei templi iniuria, ac profanatione sacrilega. Hæc sunt conuiuia, sed execranda, illa vero quæ cum iudicio & iustitia instituntur, redolent laudatæ, quæ Iosias rex piissimus instituit, iudicium sibi faciens, comedens moderatè, & alijs seruans iustitiam, nulli onerosus, nulli in bonis, honore, fama, bonoque nomine iniuriolosus, sed mensarum reliquias distribuens pauperibus fame icis, ex consilio ducis Esdrae, qui populo celebranti in die solempni conuiuia, præcepit eis qui lautioribus ac pinguioribus vescerantur: *Mittite partes his, qui non præparauerunt.* Vnde notat D. Chryl. Quod populo suo Deus non interdixerit celebrare conuiuia, mensa lætari martiali, sed hoc præcepit, illa sic instituerent, epulis sic fruerentur, ut Dei non postponerent memoriam, eique gratias agere minime obliuiscerentur: *Cum comederis & saturatus fueris, cane diligenter, ne obliuiscaris Domini.*

§. 12. Vocat D. Ioannes diuitias, substantiam huius mundi, sicut D. Paulus, fidem rerum sperandarum substantiam.

¶ 25 Hinc colligimus, quod dicere corpimus, qualitates quibus Christus nobis diuitem illum detineat, non directè eo tenete, ut cum

peccatis insimulet commissionis, sed quòd ipsi probatum velut primum articulum in processu contra eum insinuat, scilicet: *Homo quidam erat diues*, quod illi conuenit maiori D. Ioanni. *Qui habuerit substantiam huius mundi.* Ac diuina quadam sapientia, id quod Christus ait: *Diues erat*, dicit phrasim D. Ioannis, quòd: *Habuerit substantiam huius mundi*: quia licet esse quempiam diuitem, tam sit accidens, quàm esse album, frigidum, calidum, nigrum, atramentum celesti quadam notat philosophia D. Ioannes, quod in mundo, diuitiæ, substantia sunt quod & ipsa naturalis substantiæ definitio declarat: substantia est fundamentum accidentium, in qua sola ita inuidentur accidentia, ut illa sublata vel corrupta, nullum horum remaneat nec possit subsistere vnde & dicitur: *Substantia dicitur & substantio: quia substantia accidentium, & ipsa sustentaculum omnium accidentium.* Quæ (procor) sunt mundi huius accidentia: Nobilitas, sapientia, dignitas, affirmatio, fama, fauor, reuerentia, reputatio. Cui hæc inuidentur omnia Manifestum est, quòd ipsi pecuniæ. Si diuitijs affinas, ut nobilis honoraberis, sapiens, prudens, tibi caput quocumque perrexeris, aperient; ianuas apertas in domo reperies graduatis, iudicis, mercatoris. Te parui te magnum reuerentur, in faciem tuam intendent, digito procedentem hinc eo vsque designabunt, tibi, tuique fides pronissis, tua magni facient colloquia. Pecunias renite, has pauper & humilis, ecce quam cito accidentia hæc contruent omnia: veridicum est illud Horatii.

Omnia enim res.

Diuitijs pareat, quas qui construxerit ille, Clarus erit, infusus, sapiens etiam Rex.

De quibus eximia producit axiomata religiosissimus litterarum mystes Tiraquellus: *Sis tibi licet Cæsare Augusto natalium claritudine non Tira inferior, si tibi desint opes; ut abiectus despicias. Latentis: cum enim esset Ioseph purissimus Deipatre virginis sponsum, multorum Regum ductumque sanguine nobilissimus: quia illum Iudæi fabrica exercere conspiciunt, dedignantur & de illo loquuntur, velut de rupibus prope lito. Decantatissimum fuit olim illud Euripidis philosophi axioma: *Da operam optius: nam illa nobilitatem donant, in paupertate vero, obscuritas est.* Apud Tiraquellum. Sapiencia potes æqualis esse Salomoni, quod si tibi desint facultates, in te Spiritus S. Verificabitur prouerbium: *Pauper locutus est, & dicitur: Quis est tuus Euripides?* Cum*